

INNOVATSIYALARNI KENGAYTIRISHNI DAVLAT TOMONIDAN QO‘LLAB QUVVATLASHNING MEYORIY ASOSLARI

Ergasheva Sevara Bahriddinovna

Annotatsiya

Mazkur tezisda innovatsiyalarni kengaytirishni davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlashning me‘yoriy asoslari chuqur ilmiy tahlil qilinadi. Innovatsion rivojlanish siyosatida huquqiy bazaning ahamiyati, iqtisodiy mexanizmlar, institutsional tuzilmalar va ularning barqaror innovatsion jarayonlarni ta‘minlashdagi roli yoritiladi. Shu bilan birga, O‘zbekiston Respublikasida qabul qilingan qonunlar, Prezident farmonlari, hukumat qarorlari va milliy strategiyalar misolida davlat tomonidan innovatsion faoliyatni rag‘batlantirishning me‘yoriy asoslari ilmiy jihatdan o‘rganiladi. Tadqiqotda xalqaro tajriba va mahalliy sharoitlarning uyg‘unlashtirilishi orqali innovatsion siyosatning ustuvor yo‘nalishlari aniqlanadi hamda innovatsion iqtisodiyotning huquqiy poydevorini mustahkamlash bo‘yicha takliflar ilgari suriladi.

Kalit so‘zlar. Innovatsiya, davlat qo‘llab-quvvatlashi, me‘yoriy asos, iqtisodiy siyosat, institutsional mexanizmlar, raqamli iqtisodiyot, innovatsion rivojlanish, barqaror taraqqiyot, davlat dasturlari, huquqiy baza.

Abstract

This thesis provides a deep scientific analysis of the normative framework for state support for the expansion of innovations. The importance of the legal framework in the policy of innovative development, economic mechanisms, institutional structures and their role in ensuring sustainable innovation processes are highlighted. At the same time, the normative framework for the promotion of innovative activity by the state is scientifically studied on the example of laws, presidential decrees, government decisions and national strategies adopted in the Republic of Uzbekistan. The study identifies priority areas of innovation policy through the integration of international experience and local conditions and puts forward proposals to strengthen the legal foundation of the innovative economy.

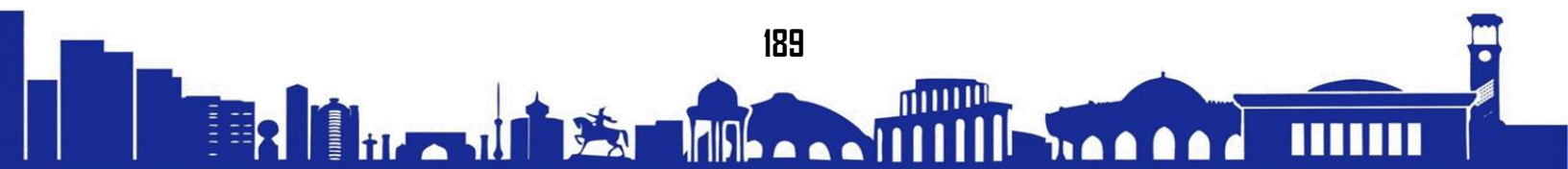
Keywords. Innovation, state support, regulatory framework, economic policy, institutional mechanisms, digital economy, innovative development, sustainable development, state programs, legal framework.

Kirish. Jahon iqtisodiyotida innovatsiyalarni kengaytirish va ularni amaliyotga tatbiq etishda davlatning roli hal qiluvchi ahamiyat kasb etmoqda. Innovatsion iqtisodiyotning shakllanishi, avvalo, huquqiy va me'yoriy asoslar bilan ta'minlangan bo'lishi lozim. Chunki iqtisodiy islohotlarning samarasi faqat bozor mexanizmlarining tabiiy rivojlanishiga emas, balki davlat tomonidan yaratilgan qulay institutsional muhitga ham bog'liqdir. Shu nuqtai nazardan, innovatsion faoliyatni kengaytirishda me'yoriy asoslarning to'liq va tizimli bo'lishi zarur.

O'zbekistonda ham innovatsion siyosat mustaqillikdan keyingi davrda bosqichma-bosqich shakllandi. 2017 yildan boshlab esa mazkur yo'nalish davlat siyosatining ustuvor vazifasiga aylandi. Xususan, "Innovatsion rivojlanish vazirligi"ning tashkil etilishi, "Innovatsion rivojlanish strategiyasi – 2030" dasturining qabul qilinishi va "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasining amalga oshirilishi innovatsion faoliyatni kengaytirishning huquqiy asoslarini yaratib berdi. Bu hujjatlar nafaqat innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash, balki ilm-fan, ta'lim va ishlab chiqarish o'rtasida hamkorlikni kuchaytirishga ham xizmat qilmoqda.

Davlat tomonidan yaratilayotgan me'yoriy asoslar innovatsion faoliyat uchun moliyaviy resurslarni safarbar etish, intellektual mulkni himoya qilish, startaplar va texnoparklarni rivojlantirish, venchur kapital bozorini shakllantirish kabi vazifalarni o'z ichiga oladi. Shu bilan birga, normativ-huquqiy hujjatlar orqali xalqaro tajribani milliy sharoitga moslashtirish, innovatsion siyosatda davlat va xususiy sektor hamkorligini rivojlantirish ham muhim o'rin tutadi.

Asosiy qism. Innovatsiyalarni kengaytirishni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning me'yoriy asoslari bir nechta yo'nalishlarni qamrab oladi. Birinchidan, qonunchilik bazasi. O'zbekiston Respublikasining "Innovatsion faoliyat to'g'risida"gi Qonuni, Prezident farmonlari va Vazirlar Mahkamasi qarorlari innovatsion faoliyatning huquqiy asoslarini belgilab berdi. Ushbu huquqiy baza orqali ilmiy tadqiqotlarni moliyalashtirish, innovatsion loyihalarni davlat buyurtmalari asosida qo'llab-quvvatlash, startap kompaniyalarga imtiyozlar berish va texnoparklarni rivojlantirish masalalari tartibga solindi.

Ikkinchidan, moliyaviy va iqtisodiy mexanizmlar. Innovatsion faoliyatni kengaytirish uchun davlat budjeti mablagʻlari, xalqaro moliyaviy institutlarning grantlari, xususi investitsiyalar va venchur kapital bozoridan foydalanish tartibi meʼyoriy jihatdan belgilandi. Shuningdek, soliq imtiyozlari, subsidiyalar va preferensiyalar orqali ilmiy tadqiqot institutlari va innovatsion korxonalar ragʻbatlantirilmoqda.

Uchinchidan, institutsional tuzilmalar. Oʻzbekistonda innovatsiyalarni qoʻllab-quvvatlash uchun Innovatsion rivojlanish vazirligi, innovatsion markazlar, texnoparklar, ilmiy-texnologik klasterlar va startap inkubatorlar tashkil etildi. Ularning faoliyatini tartibga soluvchi meʼyoriy hujjatlar innovatsion loyihalarning amalga oshirilishi uchun qulay muhit yaratmoqda.

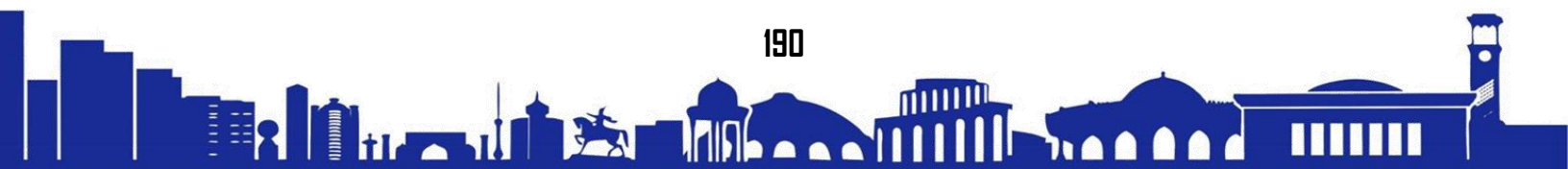
Toʻrtinchidan, xalqaro integratsiya va hamkorlik. Innovatsion faoliyatni qoʻllab-quvvatlash boʻyicha xalqaro tajriba ham meʼyoriy asoslarda oʻz ifodasini topgan. Xususan, Oʻzbekistonning UNESCO, Jahon banki, Yevropa Ittifoqi va boshqa xalqaro tashkilotlar bilan hamkorligi doirasida innovatsion loyihalar moliyalashtirilmoqda. Shu bilan birga, meʼyoriy hujjatlar xorijiy investorlar uchun qulay sharoitlar yaratib, innovatsion faoliyatning xalqaro miqyosda kengayishiga zamin yaratmoqda.

Amaliy kuzatuvlar shuni koʻrsatadiki, davlat tomonidan yaratilgan normativ-huquqiy muhit innovatsion loyihalarning jadal rivojlanishini taʼminlamoqda. Biroq ularni samarali amalga oshirish uchun qonunlar va qarorlarning ijrosini kuchaytirish, amaliy mexanizmlarni yanada takomillashtirish ham zarurdir.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, innovatsiyalarni kengaytirishda davlatning qoʻllab-quvvatlashi va meʼyoriy asoslarning mavjudligi hal qiluvchi omil hisoblanadi. Innovatsion iqtisodiyotning barqaror rivojlanishi qonunchilik bazasi mustahkam boʻlishi, moliyaviy mexanizmlar samarali ishlashi, institutsional tuzilmalar faoliyati uygʻunlashishi hamda xalqaro tajribani milliy sharoitga moslashtirish orqali taʼminlanadi.

Oʻzbekistonda qabul qilingan strategik hujjatlar, Prezident farmonlari va hukumat qarorlari innovatsion rivojlanish uchun qudratli huquqiy poydevor yaratdi. Shu bilan birga, davlat siyosatining barqarorligi, iqtisodiy manfaatdorlik va ijtimoiy qoʻllab-quvvatlash mexanizmlarining shakllanishi innovatsion faoliyatni kengaytirishga xizmat qilmoqda.

Kelgusida normativ-huquqiy bazani yanada takomillashtirish, innovatsion loyihalarning tijoratlashtirilishini tezlashtirish, startaplarni qoʻllab-quvvatlash va venchur

kapital bozorini rivojlantirish davlat siyosatining asosiy vazifalaridan biri bo‘lib qoladi. Shuningdek, innovatsion faoliyatni rag‘batlantirishda xalqaro standartlarga mos me‘yoriy hujjatlar ishlab chiqilishi va ijrosini ta‘minlash zarur. Bu esa O‘zbekistonning innovatsion iqtisodiyotga bosqichma-bosqich o‘tishini tezlashtiradi va uning global raqobatbardoshligini oshiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Хармер Ж. Английский язык: практика преподавания. – Лондон: Лонгман, 2015. – 446 с.
2. Ричардс Дж., Роджерс Т. Методы и подходы в обучении языкам. – Кембридж: Cambridge University Press, 2014. – 280 с.
3. Браун Х. Принципы обучения и преподавания иностранных языков. – Нью-Йорк: Pearson Education, 2014. – 400 с.
4. Нейшн И. Преподавание чтения и письма ESL/EFL. – Нью-Йорк: Routledge, 2009. – 238 с.
5. Торнбери С. Как преподавать грамматику. – Харлоу: Pearson Education, 1999. – 185 с.
6. Райт А. Использование картинок в обучении языкам. – Кембридж: Cambridge University Press, 2010. – 128 с.
7. Селс-Марсиа М. Преподавание английского как иностранного языка. – Бостон: Heinle & Heinle, 2014. – 470 с.
8. Юлдашева Ш. Таълим тизимида инновацион ёндашувлар. – Тошкент: Университет, 2019. – 240 б.
9. Назарова Д. Чет тил ўқитишда компетенциявий ёндашув. – Самарқанд: СамДУ нашриёти, 2021. – 176 б.
10. Ziyonet. Электрон таълим ресурслари [Электрон манба]. – Тошкент, 2023. – Режим доступа: <https://www.ziyonet.uz>

